

פיגול הוא לא ירצה - כוחה של מחשבה

1. (א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: (ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֹתַי תִּשְׁמְרוּ אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: (ד) אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֵהֶם מִסִּכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: (ה) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַה' לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחֶהוּ: (ו) בְּיוֹם זִבְחֶכֶם יֵאָכַל וּמִמֶּחֶרְתָּ וְהַנּוֹתֵר עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֶף: (ז) וְאִם הָאֵכָל יֵאָכַל בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצָה: (ח) וְאֵכָלֹי עוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֵת קִדְשׁ ה' חָלַל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ: (ט) וּבְקִצְרֶכֶם אֵת קִצִּיר אֲרָצְכֶם לֹא תִכְלֶה פָּאת שְׂדֵךְ לְקִצֹר וְלִקְט קִצִּירֶךָ לֹא תִלְקֹט: (י) וּבְכֶרְמֶךָ לֹא תַעֲוִלֵל וּפְרֹט כְּרֶמֶךָ לֹא תִלְקֹט לְעֵנִי וְלִגְר תַּעֲזֹב אֹתָם אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: ויקרא פרק ט

1א. (ז) ואם האכול יאכל - במחשב לאוכלו חוץ ממקומו פירושו חכמים: רשב"ם ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק ז

1ב. [ז, יח] ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו. אמר ר' אלעזר כוף את אזניך לשמוע שהשוחט את זבחו על מנת לאכול ממנו בשלישי הרי זה בלא ירצה. המקריב אותו, בשעת הקרבה הוא נפסל כלומר המקריב אותו הזבח שנקרב לו פגול יהיה. מכאן שנפסל במחשבה. [...] מצאנו חוץ לזמנו שמחשבה פוסלת. חוץ למקומו מנין שהמחשבה פוסלת. ת"ל בפרשת קדושים. ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה. אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו. יכול יהו חייבין עליו כרת ת"ל בשלישי. עונו תשא. חוץ לזמנו בהכרת ואין חוץ למקומו בהכרת וכו'.

2. (א) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי יִגּוֹר בְּאֶהְלֶךָ מִי יִשְׁכַּן בְּהַר קְדְשֶׁךָ: (ב) הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צֶדֶק וְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ: תהלים פרק טו

2א. הולך תמים - זה אברהם, דכתיב: התהלך לפני והיה תמים. פועל צדק - כגון אבא חלקיהו. ודובר אמת בלבבו - כגון רב ספרא. תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד עמוד א

2ב. שאילתא: דמחייבין דבית ישראל למישקל ולמיטרא בהימנותא ואילו מאן דאמר ליה לחבריה מזבונא ליך האי מידי לא בעי ליה למיהדר ביה ואף על גב דאי בעי למיהדר מצי הדר דיבורא בעלמא הוא דא"ל אפילו הכי לא מיתבעי ליה למיהדר בדיבוריה אלא מיבעי ליה למיקם בהימנותא ועליה איתמר הדין קרייא עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי מלמד שזוכה ויושב במחיצתו של הקדוש ברוך הוא ולא מיבעי דאמר ליה מזבונא האי מידי אלא אפילו גמר בליביה לזבוני ליה אף על גב דלא אפיק מן פומיה לא מיתבעי ליה למיהדר ביה דכתיב הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו, כי הא דרב ספרא הוה ליה ההוא חמרא לזבוני אתא ההוא גברא ובעייה הוה קא קרי ק"ש א"ל מי זבנת לי ניהלי בזווי פלן לא אהדר ליה סבר לא ניחא ליה בהכי אטפי ליה וא"ל יהבת לי ניהלי בזווי פלן לא אהדר ליה בתר דאסיק אמר ליה מן כד אמרת בזמן קדמאה גמרי בלבי לזבוני לך הא טופנא לא שקילנא מינך

2ג. כי הא דרב ספרא הוה קא אזיל בשיירתא, לוינהו ההוא ארין; כל לילא קא שדר ליה חמרא דחד מינייהו וקא אכיל, כי מטא זמניה דרב ספרא, שדר ליה חמרא ולא אכליה, קדים רב ספרא וזכה ביה. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קטז עמוד א

2ד. מיכן אמרו, יהא אדם ירא שמים ומודה על האמת ודובר אמת בלבבו, בכל יום ויום ישכים ויאמר, רבון כל העולמים לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך וגו', ואומר בעת ההיא אביא אתכם... תנא דבי אליהו אליהו רבה (איש שלום) פרשה יט

3. תני רב דימי אחוה דרב ספרא לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך טובתו בא לידי רעתו, ילקוט שמעוני משלי רמז תתקסא

3א. רב ספרא בתר צלותיה אמר הכי: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, ובין התלמידים העוסקים בתורתך, בין עוסקין לשמה בין עוסקין שלא לשמה. וכל העוסקין שלא לשמה, יהי רצון שיהו עוסקין לשמה.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז עמוד ב ז עמוד א

3ב. כי הא, דמר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא, ורבא ורב ספרא הוו קא אתו לסיכרא, פגעו אהדדי, הוא סבר: לאפיה הוא דקאתו, אמר להו: למה להו לרבנן דטרוח ואתו כולי האי? א"ל רב ספרא: אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר, אי הוה ידעינן - טפי הוה טרחינן; א"ל רבא: מ"ש אמרת ליה הכי, דאחלישתיה לדעתיה? א"ל: והא קא מטעינן ליה! איהו הוא דקא מטעינן נפשיה.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צד עמוד ב

4. המחשבה שהאושר תלוי במה שהוא חוץ ליכולתו של האדם, ממה שהוא חוץ להווייתו, וחוץ לרצונו, מחשבת פגול הוא, רשעות וסכלות היא מרופדת. והיא מעוררת את כל התכונות השפלות וכל המדות הרעות שביסוד הרשעה, שכחת ד' וטובו, אורו וישעו, חכמתו חסדו וגבורתו. על כן ישרי לב שמחים תמיד, שמחו בד' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

אורות הקודש ח"ג עמ' קה 'שמחת הרצון החפשי' / שמונה קבצים קובץ ג נא

4א. כבר הגיעה השעה לשבר את הכבלים שידי עצמי שמות אותם על כל אברי נשמת, על כל חלקי רוחי ונפשי. לא לי להביט על מעצורים חיצוניים. הישועה קבועה היא בלב פנימה. מעין האשר שופע ונוזל הוא באין-הרף. חסד ד' מלא עולם. הנני צריך רק לעמד על ההקשבה העצמית, להאזין את סוד השיח של היצירה בחדרי חדריה. אשמע ותחי נפשי.

5. והנה אם האדם עומד ומתפלל ונפלה לו מחשבה זרה אין עליו אשמה, מה שאין כן אם הוא עומד מתחלה מתוך מחשבות זרות, פיגול הוא לא ירצה. תולדות יעקב יוסף שמות פרשת בשלח

5א. **דובר אמת בלבבו**. שלא יאמר האדם, מאחר שעניני תהיינה תלויות לאותו הציור הגדול של האמת, שיבא לו ע"י הערותיהם של אחרים, גדולים וטובים ממנו, לא יתיחד כלל עם נשמתו, לדעת מה שרוחו הפנימי הוגה בקרבו. לא כן הדבר, אלא שיחד עם ההודאה על האמת הרחבה, הבאה מאפקים כ"כ רחוקים, יהיה דובר אמת בלבבו, לדלות את מי האמת ממעמקיו הוא. ויהיה דובר אמת בלבבו. עולת ראייה, חלק א עמוד קב